

“Sense llibertat de pensament no hi pot haver llibertat política”

Autor: Nova Conca

Data de publicació: 04-08-2025

Entrevista a En Jordi Bilbeny, Cap de recerca de l'Institut Nova Història i director de la Universitat Nova Història.

La Universitat Nova Història arriba, enguany, a la seva 12a edició. Dotze estius de ponències dedicades a la recuperació de la nostra història usurpada i al pensament crític. Des del 2015 que ho fan al claustre de Sant Francesc de Montblanc, agost rere agost, fidels a la idea de conviure, fer país i conèixer el nostre passat mai no explicat. Avui entrevistem en Jordi Bilbeny, cap de recerca de l'Institut Nova Història i director de la Universitat Nova Història.

Jordi, amb aquesta van dotze edicions d'Universitat (UNH): com valories haver pogut tirar endavant aquest projecte tant agosarat com trencador?

La valoració no pot ser més positiva. Vam començar una primera universitat al Pla de l'Estany, a Crespià, ara fa catorze anys, vam aturar-la un any i ara ja en portem onze de seguides, a Montblanc. Cada cop hem fet el programa més ampli i divers i això ha comportat que hagi anat augment progressivament l'assistència de públic.

Com va sorgir la proposta de fer una universitat d'estiu especialitzada en temes d'història i censura d'estat?

Em van convidar a la Universitat Catalana d'Estiu, de Prada, fa més de quinze anys, per tal de fer-hi dues conferències sobre censura d'estat aplicada a la nostra història. I, en arribar allà, em van dir que podia fer les ponències, però que no em pagarien ni els àpats ni l'allotjament, tal com havien fet l'any anterior. Aquest fet em va semblar molt poc correcte, i no vaig voler, finalment, participar-hi, alhora que em va fer adonar que, si la universitat de Prada, dirigida pels acadèmics del nostre país, no m'hi volia, ja en crearia una de pròpia i cercaria el suport que calgués.

De què volies que es parlés a la Universitat Nova Història que trobaves a faltar a d'altres espais de pensament del nostre país?

El primer, i fonamental, és el paper de la Inquisició i la censura d'estat en l'apropiació i reescripturació dels fets, les cròniques i les obres literàries. Generalment, pensem que el que llegim és veritat, i no: està tot reescrit pels censors d'Estat, al servei de la monarquia i els poders espanyols que, en un moment donat, s'identifiquen amb Castella. I, és clar, tot el que passava a Catalunya, fan que passi a Castella.

La majoria de persones que han sentit a parlar d'en Jordi Bilbeny el relacionen amb Colom i la Descoberta d'Amèrica, però a la Universitat, ja molts anys, s'hi troben temes de tota mena. Cada Universitat és diferent i les ponències que la conformen, també. Enguany, quines en destacaries?

La d'en Pep Mayolas, per exemple, que porta per títol: «La suplantació de l'arquebisbe Pere Folch de Cardona pel cardenal Pedro González de Mendoza», la d'en Francesc Rodríguez, que parla de l'«Astronomia tradicional catalana: Mitra i la tauroctonia» o la d'en Mandado, que identifica els gots amb els catalans. A més, a més, en Frederic Porta ens parlarà d'en Daniel Cardona, qui va ser un dels líders independistes més importants de la Catalunya dels anys vint, o en Jordi Domingo, que conferenciarà sobre el paper transcendent que ha tingut el Consolat de Mar arreu del món.

Mirant els diferents programes, veig que teniu en compte que intervinguin ponents d'arreu dels Països Catalans. Aquest fet imagino que és totalment intencionat.

Exacte. Fins i tot fa dos anys vam fer un debat sobre la importància d'Occitània en la nostra cultura. Estic convençut que ser catalans és la nostra manera de ser occitans.

Enguany homenatgem els cinc batlles de la Catalunya Nord que han parlat en català als plens municipals dels seus pobles respectius fins que l'estat francès els ho ha prohibit fer i els ha judicialitzat.

De Crespià a Montblanc. Com vau acabar instal·lant la Universitat a la capital de la Conca de Barberà?

El segon any de la Universitat vam tenir dificultats per continuar-la al Pla de l'Estany i, mitjançant un amic i adherit de l'INH, que té casa a Vallespinosa, vam presentar el projecte a en Pep Andreu, qui llavors era el batlle de Montblanc i li va semblar fantàstic. Fa uns anys, però, el suport institucional se'n va retirar i, davant del perill de no poder seguir realitzant-la a Montblanc, un grup de montblanquins van constituir l'entitat "Associació Montblanquina d'Història i Pensament" per tal que els canvis de govern no n'afectessin el futur.

L'arrelament amb el territori és quelcom evident, també, per qui miri amb detall el programa de les vostres universitats. A banda de ponències hi ha degustacions amb artesans locals, visites a un celler de la comarca i una sortida Vaja, que no mossegueu, no?

Només mosseguem als qui fan un dogma de la desinformació (riu).

Per acabar: tres raons per les quals no ens podem perdre la Universitat Nova Història d'enguany.

La primera, perquè donem informació que no es troba enlloc més; la segona, per la bona salut del nostre esperit crític i, finalment, perquè sense llibertat de pensament no hi pot haver llibertat política.

Podeu accedir a l'article original a través del següent enllaç:

<https://www.novaconca.cat/entrevista/255463/sense-llibertat-de-pensament-no-hi-pot-haver-llibertat-politica>